

ANAITASUNA

284. zenb.

1974.eko urriaren 31koa

Pelota, 4 - 1.º - Bilbao-5
Tel. 23 74 49 - Apart. 495

EUSKALDUN BAI, FEDEDUN EZ?

Ipar Amerikako karismalariak
otoitzean. Honelako fruiturik
ez zukeen espero azken Kontziliak.

«Euskaldun bai, fededun ez» bihurtu da, askorentzat, «euskaldun = fededun» esaera hura.* Beste askorentzat, ostera,* galdekizua eta kezkabide bilakatu* da. «Euskaldun eta kristau, biak batera izateko biderik izango ote da biharko egunean?». Honelaxe, larritasunez berterik, jaurtiki zien gazte batek itaun* hori Baionako elizbarrutiko* Apez Kontseilukoei, hauk* «Euskal Arazoa» aztertzeke bilduak zeudelarik.

Honetara bildu zuen Añoveros jaunak «Euskal Arazoaren» mamia: «Gutariko batzuek, zeinek era batera, zeinek bestera, Euskal Herria zapaldurik bizi dela diote; eta, gure Herri honen eskubideak haintzat hartu behar direla eta, ekin* eta ekin dihardute. Beste batzuk, ostera, horrelakorik entzuteaz bakarrik, haserre eta sutan jar-

azken horrialdera

tzen dira, gaurko egoera honen aldatzeko zerbait egitea, gizarte eraketaren aurka zuzen zuzen doakigun bekatu galgarria dela eta». Benetako eta mami mamiko euskal arazoa, Euskal Herriaren «bizi edo hil» horretan dagoela iruditzen zait. Hortik sortzen dira ondorengo zatiketa, eztabaida eta burruka guztiak.

Hogeigarren mendeko Elizak duen zauririk handienetakoa eta bizienetakoa, zera omen da: bere burua pobreen Elizatzat duen horrengandik langileriak ihes egin duela. Euskal Elizak gaurregun duen zauririk larriena, berriz, beste hau da: Euskal Herri «biziaren» hautapena* egin eta horren aldeko ekintza eta burruka aurrera eramana nahi duten askok eta askok Eliza hori alde batera utzi dutela. Ikusgarria da, nola kristau ekintzan ziharduñen talde askok eta mila kristauak, euskal arazoaren hautabeharrean aukera* egitean eta euskal ekintzara murgiltzean, Eliza eta kristau bidea baztertu dituen. Sendagaitza izango zaio Elizari zauri hori, euskal arazoa aitortu eta aztertu nahi duen une honetan ere, arazo horren bizitasunak eta dinamikak ihes egiten diolako. Eta euskalduntasuna eta kristautasuna teoriak guztiz bat datozela onhartzen dutenek ere, gaurko euskal ekintza biziari eta gaurko kristau ekintza biziari batera nork bere burua lotzerakoan, zalantza handiak sortzen zaizkio kristauari eta ihesbide ugari aurrean jartzen. Kristau «ezkertiarak» euskal ekintzari buruz dituen zalantzak eta beldurrak, euskaldun «ezkertiarak» kristautasunari buruz dituen zalantza eta beldurraren parekoak direla dirudi. Hau guztiau sakonki eta kemenez harrotu eta argitu beharra daduka «Euskal» Elizak, euskal kristauen kezkek eta barruko etenak* konpondu nahi baditu eta gaurko euskal ekintza bizienaren aurrean bere sinesgarritasuna irabazi gura baldin badu. Azterketa garratz hori egiteko beldurrez eta nagikeriaz gabiltzala dirudi, orain oraindik ere.

Bide honetatik sortu zen Euskal Iparraldean FEDEDUNAK taldea, orain dela bost urte, 1969.eko apirilean. Hauxe zuen bere xedea:* «Vatikanoko II. Kontzilioaren irakatsien argitan, kristautasunaren arloan euskal kulturaren zaintzea eta indartzea». Bere egiteak oso konkretuak izan ditu alde batetik: kristau ikasbide liburuak (sei argitaratuak ditu) eta otoitz liburuak euskaraz ematea. Baina, aldi berean, asmo zabalagoak aurrera bultzatzen saiatu da urte hauetan: euskal irakaskintza, euskal liturgia eta euskal dotrina bereziki. Baina berorren eginkizun zorrotzenetako eta bikainenetakoa* zera izan da: Iparraldeko Elizaren barnean euskal arazo osoaren azterketa egitea.

Horrek bultzaturik noski, orain dela zenbait hilabete, Baionako elizbarrutiko Apez Kontseiluak «Euskal Arazo» hori harrotu nahi izan du, eta, horretarako, FEDEDUNAK taldeari eskatu dio laguntza, euskal ekintzan murgildurik dabilzan beste batzuei bezala. Han erabili* gaien eta adierazi* xedeen laburpena elizbarrutiko «Bulletin Diosésain» delakoan emanak dira (1974.eko uztailak 24).

Lau alderditatik aztertu zuten euskal arazoa: demografiaren eta Elizaren aldetik. Euskal mundu bat, euskal Herri bat eta euskal arazo bat ba dela nabarmen agertu zaio Baionako Apez Kontseiluari; eta, beraz, Euskal Eliza bat ere baitezpadakoa* dugula.

Hauxek izan dira, FEDEDUNAK taldeak Iparraldeko

«Euskal» Elizari eta Euskal Herriko Eliza osoari nolabait ezarri dizkion xede eta eskabideak:

1. **Liturgian** euskara maizago* eta ugariago erabil dadila, eta ez kantuetarako bakarrik, bai, ordea, irakurgaietan eta homilietan ere.

2. **Katekesian** (dotrina ematean), bai haurrentzat eta bai helduentzat,* euskara erabil dadila. Dotrina, euskaraz eta erdaraz, bietara ematen den tokietan, euskararen erabiltzeak folklore hutsa ematen omen du sarritan.* Baina egiteko hau aurrera eramateko, euskarazko liburuak behar dira, eta hitzaldiak euskaraz eratu kristau helduentzat.

3. **Teología.** Liturgia euskaraz emateko, euskarazko katekesia behar da. Berdin, euskarazko katekesirik ezin liteke eman, euskaraz pentsatu, esan eta irakatsiko den teologiarik gabe. Horretarako, eta lehen lehenik, Bibliaren ikaskuntza bultzatu behar da euskaraz.

4. **Euskal irakaskintza.** Elizaren eskoletan euskararen irakaskintza hedatu* behar da, benetan Herriaren baliotzat hartzen bada: horrela irekiko zaizkio bideak Estatuaren euskal irakaskintzari ere. Horregatik, irakasleak aukeratzean ere, euskara dakiten ala ez ikusi behar dute Elizaren eskolek.

5. **Erligiosoak.** Euskaraz dakiten erligioso asko eta asko kanpora bidaltzen dira, frantsesez baino ez dakitenak erabat* euskaldun diren herrietara igortzen* diren bitartean. Axolagabekeria? Borondate okerra? galdetzen dute.

6. **Elizaren egiturak.*** Premia eta arazo guztioi egoiki erantzuteko, hiru puntu hauk eskatzen ditu FEDEDUNAK taldeak, Elizaren egiturei buruz:

a) Frantsesa ezezik,* beste hizkuntzaren bat ere erabiltzen duten Frantziako elizbarrutien arteko elkartasunerako eta elkar lanerako batzorde* bat sor dadila.

b) Ipar Euskal Herria eta Biarnoa,* biak biltzen dituen oraingo Baionako elizbarrutia erdibi dadila, Euskal Herriko elizbarruti berrirako euskal apezpiku bat hautatuz.

c) Hego Euskal Herriko elizbarrutiekin harreman hestuek ukan ditzala, guztien artean Euskal Apezpikuen Konferentzia eratzeke.

«Bulletin Diosésain» delakoan argitara den laburpean, azken hiru puntuok soil* soilik honelaxe ematen dira: «FEDEDUNAK taldeak Hierarkiari egitura berriak sortzeko eskatzen dio». Zerbait zehatzagorik eman zezakeen noski.

Honela segitzen du FEDEDUNAK taldearen txostenak:* «Elizaren eta euskal ekintzan dihardutenen arteko etena nabaria* da. Gehienek ez dute beren kristau fedea argitzeko laguntzarik aurkitzen, beren munduko ekintza Baionako Elizaren barnean obra dezaten. Horrexegatik askok, gazteek batez ere, Elizagandik alde egiten dute. Zer gertatuko ote da horien fedez?»

Hori guztiori bide honetatik badoa, euskaldun izanez, kristau izateko biderik aurkituko ote da?

Horren bila dihardu FEDEDUNAK taldeak.

Paulo AGIRREBALTZATEGI

dezaten, **daien**
dio, **deutso**
ditzala, **daizala**
dizkio, **deutsoz**

zaio, **jako**
zait, **jat**
zaizkio, **jakoz**

zeuden, **egozan**
zezakeen, **eikean**
zien, **eutsen**